

Uzasadnienie do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie
z dnia 2014 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000
Wały PLH120017

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat, pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenia dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 ww. ustawy). Plan sporządza się w celu utrzymania i przywrócenia do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wały PLH120017 został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 ustawy o ochronie przyrody oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., Nr 34, poz. 186 ze zm.).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic sporządzony w układzie współrzędnych PL-1992, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych, i mapę obszaru,
- 2) ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń dla utrzymania lub osiągnięcia właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru,
- 3) cele działań ochronnych,
- 4) określenie działań ochronnych,
- 5) wskazania do zmian w istniejących dokumentach planistycznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru,
- 6) ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz określenie terminu jego sporządzenia.

Prace nad projektem planu zadań ochronnych dla obszaru Wały PLH120017 rozpoczęły się w 2011 roku w ramach realizacji projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”, współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w ramach działania 5.3 priorytet V.

Obszar Natura 2000 Wały PLH120017 o powierzchni 9,3 ha został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej nr 2008/25/WE z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (numer aktu normatywnego C(2007) 5403). Aktualną podstawę prawną stanowi Decyzja Wykonawcza Komisji Europejskiej nr 2013/741/UE z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (numer aktu normatywnego C(2013) 7358).

Obszar leży na terenie gminy Raclawice, w powiecie miechowskim, w województwie małopolskim. Przedmiotami ochrony w obszarze są: priorytetowe murawy kserotermiczne z istotnymi stanowiskami storczyków (*Festuco-Brometea*, kod 6210), zarośla jałowca pospolitego (kod 5130) oraz jedna z najliczniejszych w Polsce populacji dziewięciosa popłocholistnego (*Carlina onopordifolia*, kod 1902).

W trakcie prac terenowych zweryfikowano listę przedmiotów ochrony w obszarze oraz określono ich stan zachowania.

Główne zagrożenie dla muraw kserotermicznych, zarośli jałowca i dziewięcisiła popłocholistnego stanowią brak lub niewłaściwie realizowane działania ochronne, prowadzące do sukcesji ekologicznej oraz pogorszenia struktury i zubożenia składu gatunkowego siedlisk. Potencjalnym zagrożeniem może być pozyskiwanie płytko zalegającego wapienia, pozyskiwanie cennych i chronionych gatunków roślin na cele upraw w ogrodzie, nadmierny ruch turystyczny (pieszy, motocyklowy, quadowy) oraz wprowadzanie celowych nasadzeń drzew gatunków rodzimych lub obcych.

Z uwagi na docelowo rolne użytkowanie w obszarze, działania ochronne związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania podzielono na obligatoryjne i fakultatywne. Realizacja działań obligatoryjnych, polegających na zachowaniu przedmiotów ochrony obszaru, jest wymogiem podstawowym określonym w zasadach wzajemnej zgodności (cross compliance), o którym mówi Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P.09.17.224 ze zm.). Rolnicy otrzymujący wsparcie wynikające z realizacji Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej są zobowiązani do realizacji działań obligatoryjnych.

Działania obligatoryjne zostały określone na takim poziomie, aby pozwalały na realizację działań fakultatywnych, które są dobrowolnym i odpłatnym (np. w ramach programów rolnośrodowiskowych) zobowiązaniem rolnika. W działaniach fakultatywnych określono bardziej precyzyjnie zabiegi, które mają na celu doprowadzenie przedmiotów ochrony obszaru do właściwego stanu, są to m.in.: użytkowanie pastwiskowe i kośne w terminach i techniką określoną w zarządzeniu. Termin rozpoczęcia wypasu zwierząt gospodarskich zaplanowany w działaniach fakultatywnych i określony na 1 czerwca wynika z konieczności ochrony storczyków występujących na murawie kserotermicznej oraz z biologii tych gatunków. Do końca maja storczyki przekwitają i wysiewają nasiona, stąd zwierzęta gospodarskie nie mogą wcześniej być wypasane na murawie, aby nie doprowadzić do ich zgryzienia. Opóźnienie terminu wypasania jest rekompensowane w ramach podwyższonych dopłat rolnośrodowiskowych. Płatności te stanowią rekompensatę utraconego dochodu i dodatkowych poniesionych kosztów. Wprowadzenie szczegółowego terminu wypasu było zalecane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Krakowie trakcie składania uwag do PZO.

Zaplanowany monitoring dotyczy kontroli realizacji działań ochronnych oraz oceny stanu zachowania przedmiotów ochrony obszaru.

Plan zadań ochronnych zawiera wskazania do zmiany w istniejącym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Racławice (Uchwała nr VII/28/03 z dnia 3.10.2003), polegające na zaktualizowaniu tekstu studium o opis obszaru Natura 2000 oraz mapę studium, na której należy wrysować aktualne granice obszaru. Ponadto zaproponowano wprowadzenie zapisu do studium mówiącego o tym, że inwestycje lub zmiana sposobu gospodarowania w granicach obszaru Natura 2000 lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie mogą wpływać negatywnie na przedmioty ochrony obszaru, jego integralność oraz spójność sieci Natura 2000.

Podczas prac nad projektem przeanalizowano przebieg granic obszaru i nie wskazano na konieczność zmian granic. Nie wskazano również konieczności sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000, bowiem plan zadań ochronnych jest narzędziem wystarczającym do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Realizując postanowienia art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie umożliwił zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 Wały, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. W tym celu podjęto wieloetapowe działania

z udziałem społeczeństwa. W pierwszym etapie prac nad PZO dokonano identyfikacji podmiotów potencjalnie zainteresowanych opracowaniem planu. W tym celu zidentyfikowano właścicieli gruntów prywatnych oraz innej własności, podmioty związane z ochroną obszaru oraz z jego gospodarczym wykorzystaniem, lokalne samorządy, organizacje pozarządowe. Proces komunikacji ze społeczeństwem odbywał się wieloetapowo. W dniu 29.11.2011r. odbyło się pierwsze spotkanie z osobami zainteresowanymi opracowywaniem planu, które miało na celu przekazanie informacji o przedmiotach ochrony w obszarze Natura 2000, przedstawienie harmonogramu prac na lata 2011-2012 oraz utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy. Obwieszczenie o przystąpieniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie do opracowywania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wały (znak pisma: OP-II.1.2.2012.IB z dn. 30.01.2012 r.) zostało podane do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie na stronie internetowej oraz tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie w dniach od 30.01.2012 r. do 19.06.2012 r. Obwieszczenie zostało wysłane do Burmistrza Gminy i Miasta Miechów (wywieszenie na tablicy w dniach od 7.02.2012 r. do 9.03.2012 r.) oraz Wójta Gminy Raclawice. Obwieszczenie zostało podane do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie w Polskiej Gazecie Krakowskiej w dn. 30.01.2012 r. W dniu 4.12.2012 r. zorganizowano drugie spotkanie z udziałem członków Zespołu Lokalnej Współpracy, na którym poddano konsultacjom projekt planu zadań ochronnych. Dane zawarte w planie zadań ochronnych umieszczono na Platformie Informacyjno-Komunikacyjnej (www.pzo.gdos.gov.pl).

Projekt zarządzenia i dokumentacji planu zadań ochronnych został przesłany do zaopiniowania do Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Uwagi zostały przekazane pismem znak: DON-WP.082.1.67.2013.jb z dnia 10 września 2013 r. i dotyczyły zmiany zagrożeń, zapisów dotyczących działań ochronnych oraz monitoringu przyrodniczego, które w większości zostały uwzględnione. Uwagi nieuwzględnione dotyczyły propozycji zmiany zapisu działań fakultatywnych na: „*Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego*”, co nie zostało uwzględnione z uwagi na aktualny brak wiedzy o przyszłych zapisach PROW 2014-2020.

Następnie, zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1-5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, w dniu 21.10.2013 r. ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie informujące o możliwości zapoznania się oraz składania uwag i wniosków do projektów zarządzeń 3 planów zadań ochronnych, w tym projektu planu dla obszaru Natura 2000 Wały. Obwieszczenie zostało podane do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie w terminie 21.10. - 12.11.2013 r. oraz tablicy ogłoszeń Wójta Gminy Raclawice w terminie 24.10 - 20.11.13 r. Obwieszczenie zostało opublikowane również poprzez umieszczenie w Polskiej Gazecie Krakowskiej w dn. 21.10.2013 r. Projekt zarządzenia i dokumentacja do planu zadań ochronnych zostały umieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, na Platformie Informacyjno-Komunikacyjnej oraz był dostępny w siedzibie RDOŚ w Krakowie. Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków. W tym czasie wpłynęły wnioski Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Krakowie oraz Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, które dotyczyły głównie działań ochronnych i monitoringu przyrodniczego. Wszystkie złożone uwagi zostały uwzględnione, z wyjątkiem uwagi GDOS mówiącej o braku konieczności zapisywania wskazań do dokumentów planistycznych. W zarządzeniu i dokumentacji PZO pozostawiono propozycję zapisu zmian do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raclawice, z uwagi na wzmocnienie zawartych w niej treści dotyczących ochrony obszarów Natura 2000.

Projekt zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 31, poz. 206 ze zm.) został uzgodniony przez Wojewodę Małopolskiego w dniu 2 kwietnia 2014 r.